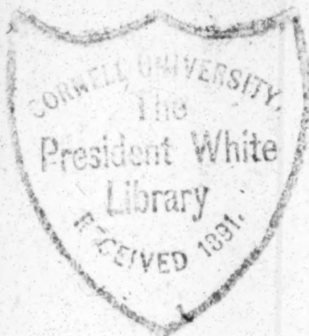
Hoogstraten. —

Contra Maleficos —

1510

4015 **Hochstraten** [Hoechstrassen], Jac., o Praed. Ad Philippum archiepiscop. Colon. tractatus magistralis, declarans quam graviter peccent quaerentes auxilium a maleficis. Colon., Mart. de Werdena, 1510. Avec 1 fig. e. b. au verso de la dern. f. Goth. 8 ff. 4. Br. 10 —

Panzer VI. p. 37?. n. 265.

Ludwig Rosenthal's Antiquariat à Munich.

Ad Reuerendissimu͂ dn͂m dn͂m
Philippu͂ sancte ecclesie Colo
niensis archiep̄m. Tractat⁹ magi
stralis declarans q̄ꝫ grauiter peccēt
q̄rentes auxiliu͂ a maleficiis cōpilat⁹
ab eximio sacre theologie professore
⁊ artiu͂ magistro necnō heretice pra
uitatis inq̄sitore magistro Jacobo
hoechstrassen ordinis Predicatoru͂
Priore ꝯuentus Coloniensis.

Epigrāma fratris Jacobi Gaudensis ad Libꝝ

Si qua valitudo fato grassante sinistro
Corpora curari nescia tristis agat
.i. purgatiua
Herba licet pariat nihil anticyrea salutis
.i. medicis
Nilqꝫ machaoniis potio mixta viris
Juppiter e rapido post vota p̄cesqꝫ. dolori
Nec sucursuram miserit axe manum
.i. incātationib⁹
Nulla fides vnq̄ tamen est adhibēda magiis
Vt spectatores docte libelle doces
Finis

¶ ☞ Ad Reuerendissimū in christo patrem illustrissimum dn̄m Philippū sancte eccl'ie Colonieñ archiepm̄. sacri Imperij Romani per Italiā archicancellariū. principem electorem. westphalie ꝛ angarie ducem. legatumqꝫ natum ꝛc.

POstea ꝙ aliquot dies illustrissime ꝑnceps. salutiferū inq̄sitōis heretice prauitatis officiū humeris meis admodū teneris ꝛ arduitatē tāti negocij nō abs re formidātibꝫ: obediētia supioꝝ meoꝝ vrgēte accesserat: nō poterā postiferas samsonis vulpes messem dn̄icā deuastare moliētes: rostro ꝓuide discretiōis tāqꝫ canis venatic⁹ suppꝰsso primū rictu q̄ ad in casses incidissent: nō inuestigare. irretitisqꝫ nō canis instar muti ꝛ latrare nequeūtis ꝫ argutoꝛ veluti pacerrim⁹ nō adhiberi. Ubi aūt hec tacit⁹ mecū repetēs manū executiōis ad aratrū ꝑlibati officij posuissem. offendi proh dolor supstitiōes: nō nullas passim emersas (si ꝑncipijs succursū nō fuerit) triticū agelli dn̄ici pessum daturas. Plures eqdē existere fama relatrice ꝑdidici. q̄ tanqꝫ clauū clauo. incōmoda maleficio iflicta licite ꝑ maleficiū emoueri posse suspicenť. eosqꝫ q̄ eiusmōi maleficij tollēdi gr̄a pythonissas ꝯsuluerint mīme culpādos. Qui qꝫ ꝗuiter errent facile colligiť si sacrarū scꝑturaꝝ volumia ad memoriā reuocenť. Primi nāqꝫ Paralipomenō decimo legim⁹ Saulē regē (eo ꝙ pythonissas ꝯsuluerit) ꝛ vita ꝛ regno ꝑuatū esse. Et merito. Non em̄ in vltima necessitate posit⁹ ꝛ in hūano destitutus auxilio demonē (posthabito deo) ꝯsulere debuisset. Huic ḡ errori q̄liter in ianuis obuiandū foret mecū diu multūqꝫ cogitāti tu oim̄ ꝑm⁹ obui⁹ ferebaris dignissime ꝑnceps. q̄ppe quē ꝯstat lucos ꝛ siluas ꝑdonibꝫ iamꝑdē habitatas nō paucis impēsis emūdauisse necnō indefessis mercatoribꝫ tutū iter efficere curauisse. Cū ergo anim⁹ corpi longe ꝑstet. Nō ambigo fore q̄n huic errori indiscrimē aiaꝝ ꝟgenti sis obuiatur⁹ q̄ tot tātisqꝫ impēsis saluti corpoꝝ dignosceris ꝯsuluisse. Sic ꝛ amator Altisidorēsis antistes ꝯfratť tuus strennuū ducē Burgundionū germanū nō reuerit⁹ pinū quandā subsecuisse legiť quā supstitiosos in vsus crediderat ꝯuertendā. Silr̄ q̄ddā ꝛ diuū Martinū Turoneñ eccl'ie archipsulē egisse mēorie ꝑditū est. egregio forsan Ezechie regis. facinore ꝯmonefactū. q̄ anguē eneū ab eximio licet ꝓphaꝝ sanādoꝝ corꝑm gr̄a cōflatū. ne aiaꝝ in ꝑiculū cederet (.iiij. Regū decimooctauo capite enarrante) infringere nō formidauit. Quoꝝ exēplo Reuerēdissime pr̄ vt ꝑncipijs obsteť ne vbi mala ꝑlōgas ꝯualuere moras sero medicīa pareť. Hūc tractatū ꝓtractioribꝫ bus iā noctibꝫ elucubratū tue dignissime dn̄ationi cēsui dedicandū ꝓcessus āt formā libellus ipse indicabit. Pro cuius exordio subseqūes moueť questio.

UTrū viro bono a maleficis vel ab hn̄tibꝫ pactū cū demone liceat ꝯtra maleficia remedia recipe. Et arguiť ꝙ sic. Primo auctoritate: qꝛ dt̄ Hostieñ in sūma. tiť. de frig. ꝛ male. Aliq̄n maleficianť hoīes: ita ꝙ reddunť ipotētes oibꝫ mulieribꝫ ꝑterqꝫ vni. ꝫ maleficiū vocať sortilegiū. Et si illa vxor sit: bonū videť sortilegiū cū adulteriū viteť. Et refert hoc cuidā comitigi annos triginta ꝯtigisse. postmodū ꝓ eo euanuisse. Si āt sortilegiū sit bonū vtiqꝫ erit licitū. Scd̄o arguiť rōne: qꝛ aliq̄n scti ipsosmet demones ad aliq̄ hmōi obsequia coegerūt: vt btūs Jacobꝫ apl's iussit ꝑ demones. ad se adduci Hermogenē. Et btūs Dn̄icus ꝯpulit demonē sibi tenere candelā. Idē q̄ꝫ faciūt exorciste aliq̄n. ḡ licitū est ab hn̄tibꝫ pacta cū demonibꝫ q̄rere hmōi remedia. Ad oppositū ꝛ ꝓ ꝟitate arguiť ꝑ multos articulos Parisius solēniť ꝯdēnatos in hac materia. q̄ꝝ q̄ntus sic habet. Qꝫ licitū sit magicis artibꝫ vl' q̄buscūqꝫ aliis supstitionibꝫ a deo vl' ab eccl'ia ꝓhibitis aliqua facere: ꝑ q̄cunqꝫ fine bono: er

ror: qꝛ ẜm Aplm nō sunt faciēda mala vt bona eueniāt. Sextꝰ ṽo articulus sic habet. Qꝛ licitū sit aut ꝑmittendū maleficia maleficijs repellere: error est.

¶ Ostēdit ꝙ noīe cēseant ꝗ nūc dicunt malefici. ꝛ ꝗd sit pactū habere cū demone. cur ꝑterea plures femīe ꝙ̄ viri īficiant hac peste

Capitulum Primum.

Pro ꝑmi introductiōe Sciēdū ꝙ a btō Augustino ī libro de ciui. dei enumerant valde multe spēs supstitiōis ꝛ recitent. xxvj. q. v. c. Nec mir. Prima apd eū est ars magica ꝗ iā vulgo vocat ars maleficoꝝ. Nā de ea sic inqt ibidē. magi sunt ꝗ vulgo malefici ob facinoꝝ magnitudinē nūcupant Hi sunt ꝗ ꝑmissu di elemēta ꝯcutiūt turbāt mētes hoīm minꝰ ꝯfidentiū ī deo. sine vllo veneni hausto: violētia tm̄ carmīs interimūt. Et subdit. demonibꝫ em̄ accitis audēt vētilare: vt ꝗscunq; suis ꝑimāt malis artibꝫ inimicos Hi etiā sanguīe vtunt. ꝛ victimis sepe ꝯtingunt mortuoꝝ corꝑa. hec ille.

¶ Quid sit habere pactum cum Demone

¶ Isto ꝑmisso discutiendū est ꝗd sit habere pactū cū demone. Et ꝗdē aliqd est pactū exꝑssuꝫ: qd scꝫ ex familiari ꝯhit colloqo cū demone habito: ꝛ istd de se satis ē manifestū. Aliud ṽo est pactū implicitū siue tacitū: qd vocare possumus pactū interꝑtatm̄. Et istd ꝗdē describit nob ab vniuersitate Parisiensi vbi statim art. iij. vbi sic dꝛ. ꝙ inire pactū cū demonibꝫ tacitū vel exꝑssum non sit idolatria aut spēs idolatrie ꝛ apostasie error. Et intēdimꝰ pactū eē implicitū in oī obseruatōe supstitiosa: cuiꝰ effectꝰ nō debet a deo vel a natura rōnabiliter expectari. hec ibi. Qd si possumꝰ explicare: qꝛ tūc pactū tacitū ē cū demone: incꝑtū actor taliū opeꝝ scit aut scire dꝫ: ꝙ talia opa neq; ex sua natura: neq; ex diuina ordinatiōe: neq; ex suis spēalibꝫ meritis nata sunt talē effectū inducere. ꝛ sic tacite ꝯsentit in assistentiā diaboli: ṽtualit talē effectū a demone expectās. nā cū sit manifestū: ꝙ natura ad talē effectū nō hꝫ ṽtutē. Et cū h neq; ex scpturis: neq; ex practica ecclie (ꝗ spūsctō vtiq; regit) neq; ex insperatiōe sctōꝝ habeat: ꝙ ds talibꝫ obseruātijs aliq; ṽtutē supnaturalē ꝯtulerit ad ꝓducēdū tales effectus: neq; rōnabilr spare possit: ꝙ ob merita ꝓpria ꝑ angelos bonos spēalr sibi assistētes tales effectꝰ sequant. Quid aliud psumendū ē ꝙ̄ ꝙ tales effectus fiūt solū opatiōe demonū. ꝛ ꝑ ꝯns ꝗd aliud facit actor taliū obseruationū: siliter ꝛ alij vtētes eis: ꝙ̄ ꝙ expectēt tales effectꝰ a demone: sibi exhibēdos. ꝛ ꝑ ꝯns in obsequiū demonū ṽtualiter vl tacite ꝯsentiūt. talis āt ꝯsensus rōnabiliter pactū tacitū cēseri debet Et pactū illd est valde rephensibile. In ꝑdictoꝝ roborationē inqt Augꝰ. Oēs artes hmōi vel nugatorie vel noxie supstitiōes ex quadā pestifera societate hoīm ꝛ demonū: qsi pacta infidelis ꝛ dolose amicicie ꝯstituta penitꝰ sunt repudiāde ꝛ fugiēde xp̄iano. xxvj. q. ij. Illud.

¶ Quare femine plus inficiuntur hac peste ꝙ̄ viri.

¶ Sed merito qret h aliqs cur feīe plus inficiant ista maledicta peste ꝙ̄ viri Rnsio. huiꝰ apd doctores iuenio duas causas. Prima qꝛ mulieres ꝓne sunt ex sua curiositate ad credendū prauis suasionibꝫ: ꝛ qꝛ habēt linguā lubricā vnde ea que praua arte sciūt: comparibꝫ feminis tacere nō possunt: ꝛ ꝑ hoc demoni lucrifiūt plures aīe. Scda qꝛ mulier est naturalr aīal imbecille: viribꝫ deficiēs: valde tm̄ supbū: ꝛ ꝑ ꝯns facile indignatū ad vindictā crudelē modice offē-

se. Et qr illā nō pñt inferre femie: p manifestā violentiā: ɔcupiscūt se vindicare insidiose ꝛ occulte: nō solū de inimicis: ꝫ interdū etiā de his quoꝝ amore ardent ꝓpter volubilitatē cogitationū ꝛ affectionū suaꝝ q̄ ex vicio ɔplexiōis eis inest. Vñ Eccliastici. xxv. Nō est ira sup irā mulieris. cōmorari leoni ꝛ draconi plus placebit: q̄ȝ habitare cū muliere neq̄ȝ Et iteꝝ Breuis oīs malicia sup maliciā mulierū. Vñ patet q̄ mulieres pu̇erse aptissima sunt instrumēta saltem pactionalia scꝫ cōiter dicta qb⁹ diabolica malicia tentat sua machinamēta de qb⁹ toties compꝫtū est q̄ ꝓpter minimas offensas intulerūt suis vicinis grauissima tormēta in suis corpꝫibus: ꝛ damna grauissima in rebus.

¶ Defendiꝛ sentētia Scoti doctoris subtilis. ꝛ simul ostendiꝛ: q̄ incantationib⁹ ꝛ alijs opationib⁹ magicis nihil inest virtutis.

Capitulum Secundum

Istis p̄missis descēdendū est ad q̄sitū ꝛ inuenio q̄ aliq̄ doctores ī suis scriptis introducant Scotū doctorē subtilē velut opinantē. q̄ licitū sit maleficiū maleficio tollere: asserentes̄ȝ fatuū esse q̄ p vana et supstitiosa opa nō liceat tollere maleficia. Obijciuntq̄ȝ ɔtra ip̄m illud Apl̄i ad Ro. iij. Non sunt facienda mala vt eueniāt bona.

¶ Sed salua reuerētia istoꝝ. Ipi iniuriā faciūt doctori subtili nunq̄ȝ em̄ ipse sentijt q̄ p opa supstitiosa aut p maleficia liceat tollere maleficia. Sed. xxxiiij. dist. iiij. vbi istā materiā ptractat: solū vult q̄ licitū sit destruere aliq̄d op⁹ materiale q̄d est tanq̄ȝ signū quo durāte: diabolus ex pacto q̄d hꝫ cū malefica. vexat aliquā psonā in corpe vl' in reb⁹ suis: Exemplū suū est: vt si q̄s magus hñs pactū cū demone: obtineat ab eo vt Joannē impediat: ne suā vxorē cognoscat q̄ȝdiu tale maleficiū pseuerat. scꝫ acus incuruata: vl' aliq̄d sil'e. in tali casu vult doctor subtilis q̄ fatuū est querere an tollere maleficiū id est destruere illd̄ signū liceat. cū meritoriū sit tollere opa diaboli: nec in hoc vt inq̄t est aliq̄ infidelitas: qr destruens nō acq̄escit aliq̄b⁹ opib⁹ malignis: ꝫ credit demonē posse ꝛ velle fatigare dū durat tale signū ꝛ destructio talis signi. īponet finē tali vexationi: iuxta pactū voluntariū q̄d habuit cū malefico: ad tale signū. nō aūt q̄ p destructionē talis signi demon cogaꝛ aut necessiteꝛ cessare a tali vexatiōe. Sꝫ intēdit doctor subtilis q̄ demō libere (ꝫ cautelose) cessat a vexatiōe ad destructionē talis signi vt maleficā in illa supstitiosa credulitate teneat. q̄ putat illi signo aliquā inesse ꝟtutē ad vexādos hoies. ꝛ ob id credat malefica p suū op⁹ illā lesionē efficere: quā tñ demō sua spōte solus p seip̄m opaꝛ: nihil ad hoc cooperāte ope malifice. Et sic tandē nihil aliud fit: q̄ȝ q̄ vana vanis tolluntꝛ. id ē ea q̄ nulli⁹ ꝟtutis sunt: p ea q̄ nihil ꝟtutis in se ɔtinēt destruuntꝛ. Exemplum huius refert Cancellari⁹ Parisieñ. de Philippo rege frācoꝝ: q̄ accipiēs imaginē quandā cereā quā dicebāt baptisatā ꝛ execratā taliter noīe suo q̄ illa destructa rex moreretꝛ. Et videbim⁹ inq̄t pius rex fide plenus si potētior erit demon ad pdendū me q̄ȝ de⁹ ad saluandū. Et hec dicēs imaginē ꝓiecit in ignē.

¶ Qr aūt incantationib⁹ ꝛ alijs practicis artiū magicaꝝ nihil inest ꝟtutis manifeste sentit Aug⁹. sic inquiēs. Admoneāt fideles sacerdotes ppl'os suos vt nouerint p magicas artes incātationesq̄ȝ q̄buslibet infirmitatib⁹ hoim nil remedij posse ɔferri nō aīalib⁹ languētib⁹ claudicātibusue vel etiā moribundis quicq̄ȝ mederi. ꝫ hec esse laqueos ꝛ insidias antiq̄ hostis: quib⁹ ille pfidus genus humanū decipere nititur. xxvj. q. vl. Admoneant.

Remedia a Maleficiis

¶ Cur malefici aut diuini adhibēt l' herbas opib⁹ suis l' v̄ba sacra

Capitulum Tertium

SEd cōtra verbū istud bti Augustini obijciet p̄mo forsan aliquis Isti malefici plerūq3 in curandis hoim vel pecorib⁹ vtunt herbis medicinalib⁹: 3 ɔstat herbis illis inesse v̄tutes naturales ad sanā/dum: g̃ opib⁹ eoꝝ sequit aliq̄d inesse v̄tutis. Dicēdū q᷑ tales ma lignissimi neq3: ministri sathane v̄tutes tales ignorāt. q̄re g̃ tales herbas adhibēt nisi q᷑ v̄tuti herbaꝝ tal' curatio ascribat: vt neq̄tia sua occul/tet. q᷑ alij ipoꝝ ɔmertiū min⁹ abhorreāt: cū tn̄ p̄pter eoꝝ icātatiōes p̄uatim adhibitas: demō arte sua aliūde iuxta modū statim p̄us exp̄ssum illas sana/tiones p̄curet Istō ɔpertū habeo de q̄dā pnīciosissimo neq3: q̄ corā pluribus interrogat⁹ a duob⁹ excellētissimis medicie doctorib⁹: nō potuit vllā v̄tutē vl' q̄litatē naturalē illaꝝ assignare herbaꝝ q̄s adhibuit infirmis. nec mirū q2 fa/tebatur se vti eisdem herbis ad omēs morbos quos assumeret curandos.

¶ Scdo multi obiciūt q᷑ plerūq3 hoies isti in suis remedijs q̄b⁹ p̄tendūt s̄buenire verat3: adhibēt aliq̄ sacratissima v̄ba. 3 talib⁹ inest aliq̄ v̄tus. icōuenient g̃ btūs Aug⁹. sentit eoꝝ opib⁹ nihil inesse v̄tutis. ¶ Hmōi obiectōi facile rn̄dem⁹. q᷑ v̄tus q̄ interdū v̄bis illis inest: in spūalē hoim salutē supnaturalit ē v̄bis illis cōicata a deo: q̄ ex q̄ fidelis ē ⁊ seipm negare nō p̄t. nō vtiq3 ita a seip so diffidebit: vt illa sctissima v̄tus ordinata ad honorandū deū ⁊ ad vniendū aiam spūal'r suo creatori quā p̄terea istituit ad dep̄mendū p̄tates tenebraꝝ et cohercendū ⁊ expellendū eas. a machina mētis suis ⁊ ab hūana ɔuersatiōe nō tn̄q3 d̄s ita sibi ɔ̄rius ē: vt ea v̄tus instr̄m fiat sacrilege apostasie: ⁊ actiue ɔau rat ad honorādū demonē: aut nex⁹ existat pestiferi cōmertij: q̄ misera ⁊ curio/sa hoim cupiditas: ab inimico chr̄i ip̄etret bn̄ficia. q̄b⁹ illecti deū deserāt. ⁊ ho sti suo ɔiūgant. Et p̄terea ex q̄ d̄s iustissim⁹ ē ⁊ optim⁹: nō vtiq3 sacratissima v̄tus a sua sctitate emanās: coopabit ad ludificandū vel decipiendū fragiles hoies: nō ad veritatē req̄rendā a p̄re mēdacij. nō ad infamandū inocētes non ad detegēdū crimia q̄ ordo charitat3 vult eē occulta. nō ad tormētandū hoies nō ad mortificādū eoꝝ pecora: q̄lia tn̄ scim⁹ attēptari ab istis maledict3 hoib⁹ Nescit ei diuia v̄tus societatē inire cū belial: aut eē vinculū iniq̄tat3 Vn̄ p3 q᷑ q̄uis v̄bis talib⁹ inesset aliq̄ spūalis v̄tus. illa tn̄ coopat neq3 opib⁹ malig nis ¶ Sed q̄res forsan. si v̄tus verboꝝ eis nō coopet: cur g̃ v̄ba talia volunt opib⁹ suis adiūgere. Ad h̄ p̄mpta ē rn̄sio: q2 diabolica supbia: v̄bis sacratissi mis cupit honorari: sicut ⁊ incēso thuris vl' thimiamatis ⁊ simib⁹ q̄b⁹ colit de⁹. desiderat venerari. scit etiā i illis: guissime dn̄m deū offendi: ⁊ p ɔn̄s aias mi seras: plus sibi icorpari: vult p̄terea res optias fact3 illis imisceri: vt hoies ei tanq3 veraci credāt citi⁹ ⁊ ei ɔfidāt: ⁊ min⁹ ɔmertia illa abhorreāt. qn̄ ɔspiciūt imisceri vl' sctā. vel ea q̄ spēm inocētie vel mūdicie p̄tendūt. vt sunt puer v̄go. cera vl' carta v̄ginea. i caustū ɔfectū ex thimiamate ⁊c̄. Et mirandū est de hac cecitate hoim q̄ nō aduertūt q᷑ lōge execrabili⁹ ē talia opa nefaria exercere: cū adiūctōe sacroꝝ v̄boꝝ: q3 si fiāt tm̄ p caracteres: vl' alia v̄ba extranea vl' ɔficta Nā cū h̄ solū colit demō: p ea q̄ oino vana sunt: certe ibi colit diabolus: p ea q̄ sctā sunt. ⁊ sic pctō apostasie ibi addit irreuerentia ⁊ ɔtumeliosa ɔtaminatio rei sacre ¶ Ex p̄dictis p3 quāta cecitate insaniūt hoies q̄ ad remouēdū mor tē. infirmitates: vel q̄lescunq3 defect⁹ ab vxorib⁹. p̄lib⁹ vel iumētis accedūt ad

Contra petentes

magos aut maleficos: putātes eoꝝ opibꝰ. caracteribꝰ vl' incātationibꝰ aliq̄d in esse ꝟtutis: ad remediandū tales defectus: cū tn̄ talia remedia si interdū seqn tur: imediate fiāt ope diaboli in deceptionē gn̄is hūani. Et ꝗ talibꝰ vtētes cō uincunt cōicare in oꝑatiōe diaboli. Et hoc ē qđ dn̄s ꝓhibet Leuit. xix. dicens Nō declinetꝫ ad magos nec ab ariolis aliq̄d sciscitemini vt polluamini ab eis

¶ Resumit᷑ ꝛ dissoluit᷑ questio ꝑncipalis magis in speciali.

Capitulum Quartum

Sed hic insurgit aliud dubiū: lōge maiorē (vt mihi videt᷑) ingerēs difficultatē An liceat q̄rere oꝑationē malefici ad destruēdū maleficiū alteriꝰ malefici, ꝓ aliq̄ sua necessitate i ꝑsonibꝰ aut iumētis. sine tn̄ cuiuscꝫ alteriꝰ lesione. Et arguit᷑ ꝙ h' liceat. nā si h' nō liceat: vl' hoc iō eēt: qꝛ īteruenīret pctm̄ malefici: ꝛ sic reqrens oꝑationē malefici cōicaret pctō illiꝰ. Aut iō: qꝛ in tali maleficio diuinꝰ honoꝛ impēderet᷑ diabolo: ꝫ neutrū hoꝝ obstare videt᷑. Nō ꝑmū: qꝛ q̄uis veꝝ sit vl'iter. ꝙ nō licet aliquē inducere ad peccandū: ꝑt tn̄ q̄s malo siue pctō alteriꝰ vti i suū bonū. ij. ij. q. lxxix. ar. vl. Jā si maleficꝰ sit paratꝰ exercere maleficiū: tūc ipe nō inducit᷑: vt ptꝫ. Inducere nāqꝫ aliquē ꝺm. s. d. est ipm ad aliq̄d inclinare ad qđ ꝑatus non erat. Et ꝗ angelus pꝰ cardinalē dn̄m Petrū aureolū. ti. de supsti. §. xiiij. tenet ꝙ licitū sit maleficiū tollere ꝑ maleficiū: qn̄ malefica ꝑata est actu illđ exercere necꝫ vtēdo suo maleficio: ipe pctō malefice se sociat ꝫ eo vtit᷑ ad bonū ꝛ ad licitū. scꝫ ad liberādum se ab iniq̄ vexatōe: vt in sili dicere videt᷑ Augꝰ. ad publicolā. ꝛ habet᷑. xxiij. q. j. Mouet te. Necꝫ etiā videt᷑ obstare ꝺm scꝫ ꝙ honoꝛ diuinus in tali maleficio ipendit᷑ diabolo: qꝛ ꝺm Augꝰ. vbi statim. licitū ē iuramētū recipe ab idolatra: q̄ noscit᷑ iuraturꝰ ꝑ falsos deos. Sed claꝝ ē ꝙ in tali iuramēto exhibet᷑ reuerētia diabolo: qꝛ iuramentū ē actꝰ latrie. ij. ij. q. lxxxix. ar. iiij. ꝗ q̄uis i ope ipius malefice exhibet᷑ demoni honoꝛ diuinꝰ: potero nihilominꝰ illo maleficio vti ad bonū meū: qn̄ in eiꝰ maliciā nō ꝯsentio: sicut iuramēto idolatre in q̄ ipe ꝯmittit verā idolatriā: in quā nō ꝯsentio: ꝫ vinculo iniq̄ q̄ idolatra adheret idolo: vtoꝛ ad bonū meū: nollēs eē ꝯterꝰ si iuraret ꝑ veꝝ deū chr̄ianoꝝ. Scđo ad idē pōt argui ꝑ factū Helie ꝓphe. iij. Regū. xviij. q̄ dedit q̄dringētis sacerdotibꝰ baal bouē vnū: quē imolarent᷑ deo suo baal: ꝓuocauitqꝫ eos vltro ad iuocandū noīa deoꝝ suoꝝ: dicēs, Inuocate noīa deoꝝ vr̄oꝝ: q̄ ꝛ eos inuocauerūt a mane vsqꝫ ad meridiē: clamātes: baal exaudi nos: ꝛ iuxta ritū suū inciderūt se cultris ꝛ lāceolis: donec ꝑfunderent᷑ sanguine. igit᷑ licebit mihi ꝓpter necessitatē vti ope ipiꝰ malefice i bonū in q̄ inuocant᷑ ipi demones. ¶ Ad idē etiā possem adducere factū Jehu regis. iiij. Reg. x. ca. q̄ ꝯgregauit sacerdotes baal deditqꝫ oībꝰ vestes: vt sacrificarēt baal ꝓpter illđ bonū: vt scꝫ illos discernēs singulos interficeret ¶ Sed q̄uis dicta argumēta ꝛ eius silia apparentiā subtilitatis hr̄e videant᷑. ꝓcedūt tn̄ ab insufficiēti diuisiōe. vt stati patebit. Et ꝗ oīno necessariū ē tenere pꝰ sctm̄ Tho. dis. vij. ij. sniaꝝ. ꝙ nō liceat ꝓ tpali necessitate vti ope ipiꝰ demonis vt remoueat᷑ q̄cūqꝫ vexatio illata ꝑ maleficiū. siue a ꝑsonibꝰ siue a iumētis ꝛc. ꝫ iuocādus ē ad h' dn̄s dš. de q̄ scriptū est. Hoīes ꝛ iumēta saluab dn̄e quēadmodū m'tiplicastꝫ misericordiam tuā deus. Ps. xxxv. Vn̄ vult doc. san. ꝙ ea q̄ sᵗ sup facultatē hūanā ꝛ naturā a solo dš sunt reqrenda. Et iđ sicꝫ ille ꝑuit peccat q̄ creaturis ipēdit illđ qđ dei ē. ꝑ ido

latrie cultū: ita etiā grauiter peccāt. q̄ ad ea demonū auxiliū implorāt q̄ a deo expectanda sunt. sicut fit in artib9 magicis. in q̄b9 cōplementū opis ex virtute demonū expectat. In his em̄ oib9 est apostasia a fide. p pactū initū cū demone. vel verbotenus. si inuocatio intersit. vel facto aliq̄. etiā si sacrificia desint. iā nulla vtilitas tāta esse pōt. p qua faciendū sit qd̄ vergat in dei iniuriā Hoc aūt cōtingit qn̄ illud qd̄ ipsius dei ē. nō ab ipso querit. s; cū ei9 aduersario fedus init hec ipse. ¶ Ad idē est expresse ibidē venerabilis dn̄s Albertus. ar. xxi. vbi q̄rens an liceat vti magicis virtutib9 sic dr̄. Expectare aliq̄d a demone. vel velle aliq̄d pcipe p ipsum semp est fidei cōtumelia ⁊ ideo apostasia Ad idē est ibidē Bonauētura. q. iij. Confirmant p̄dicta auctē bti Augustini. ⁊ habet. xxvi. q. vl. Nō obseruetis. Qui talib9 credūt. aut ad eo⁊ domū eūtes. aut domib9 suis introducāt ⁊ interrogāt: sciāt se fidē christianā ⁊ baptismū p̄uaricasse. ⁊ paganū ⁊ apostatā. i. retro abeūtem. ⁊ dei inimicū irā dei grauiter i eternū incurrisse. ¶ Ex iā habitis infero duo correlaria. Primū. hereticū est asserere: q̄ licitū sit maleficiū p maleficiū repellere. Scd̄m q̄ cōtra ptinaciter hoc asserentem merito esset tanq̄ cōtra hereticū pcedendū. Et si in sua ptinacia psisteret. talis veniret igne cōburendus. ¶ Patent ista correlaria clarissime ex statim inductis. ⁊ eis manifeste fauet articulus Parisiensis in argumēto post oppositū inductus. Vn̄ q̄dā sacre theologie pfessor clarissim9. nō irrōnabiliter dixit. q̄ positio Angeli ⁊ dn̄i Petri aureoli: multū videt piculosa. dissoluitq̄ rectissime eo⁊ motiuū dicens. q̄ tūc liceat vti malo alterius q̄ paratus est ad hoc qn̄ h̄ fit absq̄ pctō pprio vtentis tali malo. Iā qui maleficū accedit vl' consulit ipsum: peccat mortalr̄. Tum pp̄ter hoc q2 auxilium petit a demone. tum etiā q2 facit cōtra p̄ceptū ecclie Vn̄ nō est sile de accipiente mutuū ab vsurario: quia absq̄ suo pctō petit mutuū. Jam non potest quis absq̄ pctō petere a demone auxilium. Hec sententialiter doctor ille egregius.

¶ Quō se debeat habere hō q̄ omī adhibita hūana diligētia liberari nō potest vexatione p maleficiū illata. ¶ Cap. v.

Sed q̄d faciet hō q̄ alia via hūana sanitatē recupare nō pōt Respōdendū est p verbū Augustini in libro cōtra mēdaciū. faciat hō p salute hoim q̄ pōt cū ad hoc ventū fuerit: vt tali saluti nisi peccādo cōsulere nō possit. iā se existimet nō h̄re qd̄ faciat. scz via hūana. xxii. q. ij. Faciat hō. Recurrendū q̄ tunc erit ad cōsiliū regis Josaphat ij. Paralip. xx. clamātis: cū ignoramus q̄d agere debeam9. hoc solū habemus residui: vt oculos nostros dirigam9 ad te dn̄e ¶ Sed forsan aliq̄s remurmurādo cōtra dn̄m dicet. corde hūiliato. lachrymis. elemosynis. orōnib9. ieiuniis. exorcismis. ⁊ reliq̄s ecclriasticis medicinis inuocauim9 dn̄m. nec tn̄ exauditi sumus Fateor ⁊ ve⁊ est: q̄ oib9 illis iā enumeratis adhibitis. interdū hō nō releuat a vexatiōe: q2 de hoc est text9. xxvi. q. j. Si p sortiarias. ¶ Sed in hoc casu q̄d respōdendū sit sic remumurātib9 nisi verbū Judith. viij. ca. cōscriptū Ponitis vos tps miseratiōis dn̄i ⁊ in arbitriū vestrū diē cōstituistis ei Non ē sermo iste qui miscdiam prouocet. sed potius qui irā excitet. Tollerare ergo quisq̄ debet: qui talia patitur patiēter flagella pii patris dn̄i dei. durū em̄ est nobis contra stimulum recalcitrare diuine correptionis. Melius est flagella pmissione eius immissa patienter sustinere: qui dum affligit tūc sanat. q̄ auxiliū demonis implorare, q̄ dū inuocantē se adiuuat: certe ad eternū interitum

ipm ducere festinat. Est ergo p ɔdusione tenendũ ꝙ illicitũ est om̃e pactũ ha bere cũ demone etiã tacitũ siue imediate cũ demone initũ siue mediãte malefi co acq̃escẽdo scʒ ipi. aut vtẽdo eiꝰ opibꝫ. Cũ em̃ diabolus sit inimicꝰ iesu chri oimꝙ mẽbroꝝ eius. Jdõ interdicta est nobis ois societas ꝛ ois cõicatio cũ eo. Juxta illud Jehu ꝓphe. His q̃ oderũt deũ amicicia iũgeris. ij. Paralip. xix. Et illd Esaie. xxviij. Percussimꝰ fedus cũ morte: ꝛ cũ inferno fecimꝰ pactũ. Et ibꝫ. xxvj. q. v. Qui diuinatiões. sic scribit. Qui diuinatiões expetũt ꝛ mo re gẽtiliũ subsequunt vel in domos suas hmõi hoies introducũt: exq̃rendi ali q̃d arte magica: aut expiãdi cã: sub regula q̃nquẽnij iaceãt: ꝓm gdus pn̄e diffi nitos. Vñ de illꝰ dr i dicto caplo. Nõ obseruetis. xxvj. q. vl. ꝙ tales inutilit si ne cã magis ad sui dãnatione tendunt Prohibemur ꝗ inq̃rere ꝟitatẽ ab eo q̃ mẽdax est ꝛ pr̃ eiꝰ scʒ mẽdacij ꝛ i ꝟitate nõ stetit. Vñ Augꝰ. in pmo de doctri na chriana inq̃t. Sʒ etiã si dixerint vobis inq̃t scptura: ꝛ ita euenerit ne creda tis eis. Nõ em̃ qꝛ imago samuelis mortui sauli ꝟa pnũciauit: ꝓpter h talia sa crilegia qbꝫ illa imago psentata ẽ minus execranda sunt. xxvj. q. ij. Jllud.

¶ Q nullam veritatẽ de rebꝫ amissis a demone liceat inq̃rere neqꝫ auxilia quecunqꝫ a maleficis petere.

Capitulum Sextum

P Redictis ꝗ ɔsequẽs est ꝙ a demone inq̃rere veritatẽ de rebꝫ fur to sublatis: vel aliũde amissis: est grãde pctm̃. Nã ꝓm sctm̃ Tho mã sup Esaiã. iij. cap. Sꝑ est pctm̃ a demonibꝫ inq̃rere: ꝛ aposta sia: demõ etiã facile suo mẽdacio hoiem inducere pt ad credendũ pessima de innocẽtibꝫ. Et si forte verũ dicat. h tñ ibꝫ facit vt mise ros hoies ipm ɔsulẽtes ad suã societatẽ alliciat: ꝛ aliqd pactũ saltẽ tacitũ secũ habeãt. Et ex ɔsequẽti in apostasiã a fide incidãt. Et ꝗ cũ summa rõne sctũs Tho. ij. ij. q. xcv. ar. iiij. ad tertiũ sic scribit. Nulla vtilitas tpalis cõpari pt de trimẽto salutis spũalis: qd iminet ex inq̃sitiõe p demonũ inuocatiõem. hec ipse ¶ Vñ ptʒ ꝙ execrabile sacrilegiũ hi ɔmittũt: q̃ p recupatiõe reꝝ pditaꝝ male ficos vel diuinos ɔsulunt. Nã ꝓpter rei vilis recupatione: tradũt ipi aĩam suã sathane in eternã pditionẽ. Nã vt dñs Petrus de Tharẽta. postea summus põtifex Jnnocẽtiꝰ. v. ordis Predicatoꝝ. rõnabilit astruit Demõ interrogatꝰ nõ rñdet talibꝫ: nisi p q̃dã pacta: veneratões ꝛ adiuratiões seu inuitatões illi citas Preterea freq̃nter malefici ꝛ p sua ꝛ diabolica figmẽta inocẽtibꝫ grandẽ ɔcitare conant infamiã: vel de occultis suscitare nituntur scandala grauissima ¶ Patet pterea q̃nta isania ferunt: q̃ a demone aut mistris eiꝰ vtilitatẽ q̃runt aut salutẽ corpalẽ: q̃ nr̃ hostis est: ꝛ homicida fuit ab initio totius gñis hũani Qui si corpus sanet: hoc iõ facit: vt infelicẽ aĩam in eternã dãnationẽ pducat. Qui si cuiꝙ auxiliet i aliq̃ hoc iõ facit: vt ei plus noceat i alio. Juxta illd aplĩ cũ. Frẽs vigilate qꝛ aduersariꝰ vr̃ diabolus tãꝙ leo rugiẽs circuit q̃rens quẽ deuoret. j. Pe. v. ca. Et q̃dẽ mirꝫ ẽ ꝙ nõ attendũt miseri hoies: q̃ sibi talia i su is necessitatibꝫ licere existimãt: ꝙ diabolica supbia nihil plꝰ q̃rit ab hoie ꝙ ho norari: ꝛ honorẽ ex actu sperãdi deo debitũ sibi impẽdi ¶ Qui ꝗ p talibꝫ vexa tiõibꝫ repellẽdis plꝰ spẽ suã ponit i demone ꝙ i deo. plꝰ vtiꝙ i sperãdo demo nẽ honorat ꝙ deũ Quid ꝗ talꝰ i diuie bonitatꝭ ꝗuissimũ ɔtẽptũ aliđ fatet ope ꝛ ptendit corde: ꝙ ꝙ diabolꝰ patior sit bñfacere hoi ꝙ ds. ꝛ q̃si ꝯ sniam sapiẽ tis Prouer. xxvij. Meliora sint frauduleta oscula odiẽtis ꝙ flagella pij pr̃is

et diligentis. Et qđem q̄ imaginatio stultior esse pōt: cꝫ honorē ꝑpetue btitu
dinis a solo deo: ⁊ expectare ⁊ sperare: ⁊ tñ ꝓ redimēdis vexationibꝫ tpalibꝫ:
deū turpiter inhonorare: ⁊ cū eiꝰ extremo aduersario federe coniūgi beniuo/
lentie. ¶ Nota aduertūt p̄terea calamitosi hoīes. ꝙ actꝰ pulsandi paternā di
lectionē dei: ⁊ inuocādi diuinā bonitatē: ⁊ misc̄diam in necessitatibꝫ ꝓficit fide
spe ⁊ charitate: q̄ sunt ꝟtutes nobilissime: vestiturqꝫ ꝑseuerātia ⁊ hūilitate. ⁊ in
eodē maximꝰ honor ⁊ reuerētia exhibet diuine maiestati. vñ talis actꝰ est val
de meritorius: qꝛ est ꝓprius actꝰ religionis q̄ oībꝫ p̄eminet ꝟtutibꝫ moralibꝫ.
Et h̄ attendēs diabolica astutia sit ⁊ inuidia: nitit ꝑ sua fucata bñficia: assues/
cere hoīes: salutē suā a deo nō q̄rere: ꝫ paulatim a diuina ꝯfidētia defluere: vt
sic in p̄mis multa impediant merita hūana. ⁊ ꝯñter sibi acq̄rant honoris icre
mēta: vbi ecōtra q̄ ad vtrūqꝫ ꝯ̄ria via incedēs deus optimꝰ ⁊ pr̄ noster clemē/
tissimꝰ: freq̄nter vult aliq̄ nobis ex sua liberalitate p̄stare: ꝫ nō nisi nobis petē
tibꝫ. ⁊ hoc ꝓpter nostrā vtilitatē: scꝫ vt fiduciā aliq̄ꝫ accipiamꝰ recurrēdi ad deū
⁊ vt recognoscamꝰ ipm eē bonoꝝ nostroꝝ autorē. ij. ij. q. lxxxiij. ar. ij. ad tertiū.
¶ Et vt finalit ꝯcludamꝰ: ex q̄ plerūqꝫ ꝑ vexatiōes tpales: deꝰ vel intēdit s̄m
suā iusticiā hoīm punire delicta. vl ꝑ viā patiētie eoꝝ augeri merita. queadmo
dū circa sctm̄ Job actū fuit. Jō qñ hoīes ꝑ diabolicā ꝟtutē talia flagella iustis
sime punitiōis: aut fructuosissime discipline pijssimi pr̄is volūt imutare. mag
nū honorē in h̄ impendūt demoni: ⁊ irreuerēter recalcitrāt diuīe ordinationi.

¶ Ventilatur questio p̄ncipalis ab initio ꝓposita: sub speciali bus circūstantijs ⁊ dissoluitur p̄mo in generali per principia sancti Bonauenture. ¶ Caplm. vij.

SEd ex oībꝫ iam dictis ⁊ habitis p̄us: orit merito dubiū in seq̄nti
casu vel consili. Jumēta vel ꝑles alicuius boni viri: grandē vexa/
tionē patiunt ꝑ maleficiū. malefica illi offert ossa mortuoꝝ cum
alijs herbis: ꝓ remedio infallibili: si talia reponant sub limīe do
mus vl stabuli in nouilunio ⁊c̄. vir aūt sic faciat: sic tñ ꝙ solida fi
de ⁊ firmato ꝓposito: aliqua mēte teneat. Primo ꝙ tali remedio firmiter cre/
dat nullā inesse ꝟtutē ad sanādū equos suos vl ꝑles. Scd̄o credat ꝙ ꝑ se dia
bolus p̄t vexare bestias: naturali sua ꝟtute vel hoīes. Tertio ꝙ diabolus ipe
ꝓ suo arbitrio pōt vexationē dimittere qñ vult: qꝛ libere eā sua spōte hoībꝫ in/
fert ⁊ bestijs. Quarto credat ꝙ diabolus cōiter hꝫ cū maleficis talia pacta: ꝙ
qñ signū tale datū ponit ab eo tali loco: tūc ipse cessat a tali vexatiōe. ⁊ h̄ ideo
firmissime diabolū facere existimat: vt infelices aīas in errore detineat. Quin
to firmiter teneat: ꝙ si demon forsan a tali vexatiōe ꝑliū aut equoꝝ cessauerit:
tñ cessando nō q̄rit eiꝰ vtilitatē: ꝫ potiꝰ eternā damnationē vñ nullo mō vult
ei cōfidere: ꝫ solū tētat: si forsan malicia demonis: aliq̄ mō ꝟti possit in suū bo
nū: ad qđ bonū vtiqꝫ demon ei ex sꝑioris lege obligat. Sexto ꝙ res occulte
agat absqꝫ scandalo cuiuscūqꝫ. ¶ Hic q̄rit an casus iste vel q̄lescūqꝫ ei silis sb
dictis circūstantijs: licite a viro isto possit practicari. Et videt ꝙ sic: qꝛ nullū ē
hic ꝑiculū deceptiōis in viro isto: neqꝫ in aliq̄ demonē honorat: ꝫ potiꝰ ipm de
ludit. Nec obstat etiā tertiū: scꝫ ꝙ ritū a demone institutū obſuat. qđ argui vi
det ex hoc: qꝛ vir iste ritū illū ꝟe nō obſuat: ꝫ eiꝰ obſuationē solū simulat. Jtē
talis simulatio licita videt: qñ fit ꝓpter bonū ipi simulāti debitū. queadmodū
ex mādato dñi: filij isrl insidiātes ciuitati Hay cesserūt loco: simulātes metū

Josue.viij. ꝛ Dauid corã Achis rege simulauit se furere. ¶ Ad qd etiã adducit casus huic ꝓposito multũ apparẽter silis. Nã.iiij. Regũ.v.ca. Naaman syrus quẽ Heliseus a lepra curauerat: corde adorãs veꝝ deũ celi in tẽplo remmon: corã idolatris simulauit se adorare idolũ ẜm ritũ ꝛ modũ adorãdi eoꝝ talẽ adorationẽ et tanq̃ licitã Heliseus ꝯcessit. vt text⁹ manifeste exꝓmit. q̃uis Nicolaus de Lyra aliter videt sentire. Vñ glo. ordina. ꝑtem terre scẽ secũ tulit Naamã: vt poneret in tẽplo idoloꝝ. ꝛ sup eã ꝯsistẽs dñm adoraret: cuius erat terra: vt nõ offenderet dñm suũ: si pariter nõ adoraret. ¶ Igit cũ vir iste in ꝓposito: solũ ficte ꝑuat ritũ a demone: seu malefica institutũ: neq̃ aliqd ex hoc sequit scandalũ: videt q in nullo peccauit sic faciẽdo. ¶ Hic in ꝑmis respõdendũ videt: ꝑ verbũ Bonauẽture. dist. vij. ij. sniaꝝ. q. iij. vbi aliqliter tangit istd argumentũ. Dicit em̃ q vix aut nunq̃ ex hoc satisfacit diabolo nisi aliqua infidelitas vl idolatria imisceat. Ex hoc trahere possum⁹: q nũq̃ alleuiaret diabolus talẽ vexationẽ: nisi cert⁹ eẽt eũ q maleficã ꝯsulit: iã tractũ vel trahendũ ad infidelitatẽ: idolatriã: vel spẽm alicui⁹ apostasie: vñ etiã vir iste effectũ nõ ꝯsequeret. ꝛ sic casus iste vix locũ hĩe posse videt Sed istd difficultatẽ nõ euacuat: qꝛ q̃uis intentũ non sequat finẽ: affuit tñ ei volũtas sic attẽptandi. ꝛ de ista volũtate p̄ns inq̄sitio est an licita sit vel illicita cũ ope subsecuto. ¶ Potest g̃ dici q q̃uis stãtibꝫ circũstantibꝫ statim enumeratis: vir talis forsan videat nõ incurrere pctm̃ infidelitatis: ꝑ q̃to nihil diuinũ attribuit demoni vel opi ei⁹: neq̃ etiã forsan videt incurrere pctm̃ idolatrie: ꝑ eo q nullã oblationẽ honorẽ vel reuerentiã exhibet demoni: ẜ poti⁹ ipm decipit vel deludit: tẽtans si diabolica malignitas ei ꝓdesse possit in ꝯmodũ tpale Tñ ẜm Bonauen. vbi statim: erit ibi pctm̃ inobediẽtie: qꝛ scꝫ ꝓpter salutẽ tpalem: ꝯtrauenit diuine ꝓhibitioni ꝛ mris eccl̃ie: cũ eo hñs cõmertiũ. q excõicatus est: ꝛ irreꝓbabiliter seu eternalr p̄scisus totaliter ab eccl̃ia: tã militãte q̃ triũphante: ꝛ oĩbus mẽbris ei⁹. Vñ Leuit. xx. dt dñs. Aia q declinauerit ad magos vl ariolos: interficiã eã de medio ppli mei. Rõ aũt hmõi ꝓhibitonis assignat a Bonauen. ꝑmo: qꝛ talis peccat ꝯ diuinã maiestatẽ: cũ recurrit ad diabolũ q̃si non sit oipotens sufficiẽs ꝛ benignus de⁹ christianoꝝ. Cui ꝯsonat illd. iiij. Reg. j. ca. Nũqd nõ ẽ de⁹ in isrl vt eatis ad ꝯsulendũ beelzebub deũ accaron. Scdo qꝛ nunq̃ diabolicis p̄sidijs indigem⁹: aut qꝛ dñs subuenit ꝑ se aut ꝑ angelum suũ: aut ꝑ ꝓximũ nostrũ. aut tribuit patiẽtie meritũ. Tertio qꝛ ꝯiũgens se mẽdaci: etiã se ꝑiculo ꝯmittit inq̃tum demon ꝑ hmõi: allicit hoiem ad suã societatem. vñ se illi ꝯiũgere volũtario cõmertio non potest esse sine peccato.

¶ Additur in declaratiõem ꝛ explanatiõem ꝑoris solutionis: quedam probabiliter posita resolutio. ¶ Caplm̃. viij.

Sed qꝛ alicui forsan hec nimis suꝑficialiter enũciata viderent: ꝑ euacuatiõe ꝓposite dubitatiõis: iõ in roboratõem ꝛ declaratiõem eoꝝ aliqd supaddi ꝑt ꝓbabiliter de nr̃a penuria In ꝑmis magne temeritatis ꝛ p̄sumptionis videt: si (quẽadmodũ supponit argumentũ) omisso diuio auxilio: hũana imbecillitas conet demonẽ decipiẽdo deludere: de q nõ solũ ꝓpter excessum ꝟtutis scriptũ est. Nõ est sup terrã ptãs: q ꝯparet ei. ẜ etiã ꝓpter ei⁹ ꝑspicacitatẽ intellect⁹ imediate subiungit: oẽ sublime videt Job. xli. ca. Vñ q postposito diuio auxilio talẽ ꝯcertationẽ siue cõicationẽ cũ demone aggredi tẽtat. valde hꝫ sibi timere illd ꝓuerbij cõis. sic ars deludit arte. Et illd sapiẽtis. Qui amat ꝑiculũ ꝑibit i illo Eccl. iij. ¶ Scdo

supponimꝰ ꝙ nō ē licitū si diabolꝰ alicui iiustā lesionē īfert: tātā cū eo cōicatio
nē hr̄e: vt ipm rogemꝰ q̄tinꝰ ab iiuria desistat. Huiꝰ declaratio facile ptꝫ. qꝛ li
berari a malo hꝫ rōem boni. v. Ethic. ⁊ g̃ reqrere aut petere diabolū: vt malū
illatū subtrahat. ꝓximi gn̄is est cū eo. qd̄ ē petere vt bonū ꝯferat. rogare aūt ⁊
depcari inferioris ē ⁊ ꝓximū ipi iuocatōi. Inuocare eī aliquē nihil aliud videt̄
q̄ auxiliū ab ipo petere. Rogari ꝟo ⁊ peti supioris ē. vn̄ q̄ demonē ꝓ redēptōe
sue vexatiōis rogat: rogādo ipm aliqlr̄ iuocat. ⁊ q̄tū ad h̄ ipm honorat. Nā
ꝭm glosam Gen̄. iiij. ca. Inuocare idē ē qd̄ depcari ⁊ colere. Qui aūt demonē
aliq̄ mō inuocat: etiā in ipm aliq̄ mō credit. Juxta illd̄ ad Ro. x. Quō iuoca-
būt i quē nō crediderīt. Vn̄ ds̄ actū iuocatōis sibi pcipit exhibēdū dicēs Ps.
xlix. Inuoca me i die tribulatōis. eruā te ⁊ honorificab me. Et h̄ ē qd̄ diaboli-
ca supbia ab hoie valde desiderat. Vn̄ ꝑe talr̄ hō cū demone i aliq̄ cōicat: q̄ tm̄
totalr̄ ab oī nr̄a cōione ꝑcisus ē. nec ab nob ex charitate diligēdus. ⁊ ꝑ ꝯn̄s nec
licite rogari pt: vt ab iiuria desistat Sic g̃ nō ē licitū a demone reqrere petere
vl̄ postulare: vt a vexatōe desistat. qꝛ ꝭm Tho. ij. ij. q. lxxxiij. ar. vl. Postulatio
siue petitio ē ꝑs oronis. iā manifestū ē ꝙ orō ē actꝰ religiōis soli deo exhibēdꝰ
Preterea q̄ demonē petit aut postulat: aliq̄ mō ꝓfitet̄ petēdo: se eod indigere
i q̄ certe reuerētiā aliq̄ demoni videt̄ subiectōis exhibere. Sic g̃ demonem
rogare reqrere aut petere ē illicitū Jta ex eodē fundamēto nō ē licitū illd̄ exeq̄
qd̄ demō ordiat faciendū vt ipe a vexatōe desistat. talr̄ eīm manifeste in aliq̄ cū
maligna volūtate demōis cōicat: ⁊ ei acqescēdo ⁊ faciēdo qd̄ ipe faciēdū denū
ciat: aliq̄ mō i h̄ ipm honorat. ⁊ g̃ etiā q̄licūq intētione id faciat. aliq̄ mō in h̄
ipm colere videt̄. Nā q̄uis nō tm̄ ei cū demōe sit fedꝰ vl̄ pactū tacitū amicicie
vt i ꝑncipali fine demoni ꝯplaceat: vt scꝫ infidelitatē manifestā vl̄ idolatriā in
currat i ꝑncipali. tn̄ saltē in certo medio cū demōe ꝯcordat: vt scꝫ ipe faciat qd̄
demō suadet: ad finē vt liberationē vexatiōis a demone recipiat. Jā ꝭm doct.
san. ij. ij. q. xcvj. ar. ij. ad tertiū. Hoi est ꝯ demōes bellū idictū. vn̄ nullo mō licꝫ
hoi demonū auxilio vti: ꝑ pacta tacita l' expssa: iā negari nō pt qn vir iste: saltē
pactū illd̄ hēat cū demone vt faciat illd̄ qd̄ demō ei ꝑordinat: vt eo facto: desi-
stat a vexatōe: vt sic liberationē recipiat a demone ¶ Vn̄ ptꝫ ꝙ lōga ē dr̄ña ca
sus pn̄tꝭ inqsitiōis: a facto Naaman syri de q̄ assumebat argumētū Admisso
eīm ex abūdanti: ⁊ nō ꝯcesso: ꝙ Naaman fecerit adorationē exteriorē: qlē ido
latre ⁊ sacerdotes idoloꝝ instituerāt ⁊ obseruarūt. tn̄ ipe illā nō fecit tanq̄ ab
eis institutā ⁊ obſuatā. sicut vir iste facit aliqd tanq̄ a demone ordinatū. Nisi
eīm demō illd̄ ꝓnūciaret faciēdū: vir iste h̄ nō ꝭuaret Cōtrariū apd̄ Naamā
accidit: q̄ eandē adoratōem indifferēter fecisset. etiā si ab idolatris vl̄ pōtifica-
bus modus ille adorādi obseruatꝰ nō esset vel institutꝰ. quēadmodū in simi. si
q̄s iā carnē sui ꝑputij faceret circūcidi ꝓpter sanitatē. nō diceret̄ obſuare ritum
circūcisionis veterꝭ legis Et pterea Naaman adorādo: corā idolo nihil ab eo
expectauit: ⁊ ꝑ ꝯn̄s nullā cū eo cōicationē habuit: nisi solū ꝯtingētē localē pn̄ti
am. Et sic lōge hic inde ē dr̄ña: qꝛ in ꝓposito vir iste bonū aliqd scꝫ liberatio
nē a vexatiōe a demone recipe ꝯtēdit. ¶ Per idē ptꝫ rn̄sio ad ea q̄ ꝑus obicie-
bant̄ ca. iij. de Helia q̄ ꝓuocās sacerdotes baal ad malū ad qd̄ parati erāt: scꝫ
ad exercendū ritus eoꝝ nihil bn̄ficij recipe voluit a Baal vl̄ mīstris eius. ⁊ sic
cōicationē cū eis nullā habuit: ꝫ irrisionē Baal ⁊ mistroꝝ eiꝰ: cū stabilitiōe fi
dei i cordibꝫ fideliū dūtaxat intēdebat Per idē pōt etiā rn̄deri ad factū Jehu
ibidē adductū: q̄uis de eius excusatione ꝑua videt̄ sollicitudo habenda.

¶ Ut non liceat exercere opa a maleficis monstrata etiã ad explorandum solum an demon in talib9 operetur. ¶ Caplm.ix.

Sed dubitabit ħ aliqs curiosus indagator: liceat ne homi exercere actũ a demone institutũ: z a malefico ostẽsum. nõ tñ intentõe recipiendi aliqđ bñficiũ a demone: ʒ dũtaxat expiẽdi: an diabolica malicia: se tali actui imisceat. vel loqndo vł opando aut rñdendo. Dicẽdũ mihi videř pmo: q casus q ħ poniř includit repugntiã ɔdictionis: manifestũ nãqʒ est: q apđ appetitũ sic faciẽtis: q est vtiqʒ corrupt9 p viciũ curiositatis. talis cognitio expimẽtalis reputař p notabili z desiderabili bono Et qz hanc sibi tradi z exhiberi vult a demone qũo de sic opante dicere aliqs poterit q nõ intẽdit bñficiũ aliqđ recipe a demone. Scđo mihi dõm videř; q nulli liceat fm formã casus pposití opari. Nã qsqʒ scit aut scire debet: q demones in talib9 opari possint: silr z loq: z rñdere. De hoc eñ multe sunt scripture z exẽpla veteris z noue legis: vt de magis Pharaonis. de Balaã. de spiritib9 pythonissaꝝ. de respõsionib9 demonũ in idolis. Sed expimẽtalr cognoscere an in hoc vel in illo pti
cularí actu: imisceat se diabolus. vel nulla vł admodũ exigua est pfectio intellect9: ʒ poti9 ptinẽs ad viciũ curiositatis: vñ sic operãs: nisi vel ipm in aliq excuset leuitas animi: vel ignorãtia: iaduertẽtia siue incõsideratio: plus vtiqʒ peccare videř: qʒ is q in salutẽ filioꝝ aut pecoꝝ exercet talẽ actũ: inqʒtũ iste actũ eque malũ: z eque vtriqʒ phibitũ: ex maiori necessitate exercet ad finẽ vtiliorẽ z meliorẽ obtinendũ qʒ alter ¶ Ex q̃ ɔñter sequi videř: q grauiter peccãt sacerdotes q audiẽtes in ɔfessione rit9 z modos operandi maleficaꝝ: qb9 furanř alienũ ex vaccis butyꝝ. vel alia exercẽt sua maleficia z postea curiositate ducti: eosdẽ modos practicãt: ad explorandũ tm: an ad tales ritus z modos operandi: demon operetur tales effectus.

¶ Soluunř Argumẽta a principio inducta. ¶ Caplm.x.

Ad argumẽta a pncipio qstionis mote añ oppositũ inducta. Rñsio ad pmũ dõm q qñ đt ibi Hostieñ. q maleficiũ vł sortilegiũ est bonũ: non intendit q sit bonũ aut licitũ: ex pte inferẽtis seu faciẽtis: de q̃ vtiqʒ est pñs inqsitio. ʒ vult q tale maleficiũ sit bonũ z vtile illi: cui inferř. inqʒtũ p ipm euitatur adulteriũ. saltẽ exterioris opis. ad modũ illũ: q̃ iniuria illata est viro paciẽti vtilis ad meritũ btitudinis p actũ patiẽtie: qʒuis eã inferre sit valde illicitũ. ¶ Ad scđm dõm q demones licite cogi pñt p deũ z sctõs ei9 ad ħ inspiratos: z p eccłie mistros: ad aliq tpalia obseqa: qz in ħ nulla cũ eis iniř amicicia vel fedus: neqʒ eis aliq exhibeř reuerẽtia: ʒ poti9 eoꝝ ɔfundiř vexař z depmiř supbia: q rennuẽs subesse suo creatori: cõpelliř inuita obedire z subici humane fragilitati. Sed si coactio demonis aliř expecteř: qʒ p verũ miraculũ dõ speãlr coopante: vel p angelũ vel p ꝟtutẽ aliqʒ sacralem exorcismis ecclie cõicatam. falso ħ crediř z ridiculose id expectař. Quia demon est hostis dolosissimus: z fingit se cõpelli p ritus impios: qb9 ipe honorari qrit: z miseras pdere aĩas. ¶ Infero ğ q bñdictionib9: exorcismis: silr z aq bñdicta z sale bñdicto silr z oronib9 institutis a sctis pñb9: licitũ est vti ɔ vexatões demonis. Rõ: qz ecclia semp regiř spũsctõ: cũ ei ex chři pmissiõe dictũ sit. Ecce ego vobiscũ sum vsqʒ ad ɔsummatõez scłi Matth. xxviij. Et ğ. xxvj. q. v. Nõ liceat: sic scribiř Oĩa q̃ facietis aut in ꝟbo aut in ope oĩa in noĩe dñi nři iesu chři facite grãs agentes. Nec in collectiõib9 herbaꝝ q medicinales sunt aliqs incantatiões licet

at attēdere: nisi tm̄ cū symbolo diuino aut orone dn̄ica: vt deus creator oim̄ ꝛ dn̄s honoret. ¶ Silr licitū ē adhibere orones sctoꝝ ꝛ alioꝝ: q̄ꝝ vita talis fuit vt merito p̄sumi possit ex dictamie spūsscti eas ꝓcessisse: q̄ scʒ i vsu sunt ipi⁹ ecclesie. ꝛ in cetu sctoꝝ sunt istitute. Cui fauet illd̄ Aug⁹. Si in necessitate aliq̄ ꝯpulsi deū putāt sortib: exēplo aplo ꝝ ꝯsulendū esse. videāt h̄ ipos nō nisi collecto cetu fratꝝ: ꝛ p̄cib ad deū fusis egisse. xxvj. q. ij. Nō exēplo. ¶ Ex q̄b ꝯseq̄nter infero: ꝙ ceteroꝝ: p̄cipue eoꝝ de q̄b rumor vel fama est eos cū demone cōicationē h̄re: abijciēde sunt execrabiles bn̄dictiōes. i. carminationes. Silr ꝛ alioꝝ impitoꝝ rusticanoꝝ: aut al's vanoꝝ hoim: ꝛ vetulaꝝ. ꝓuatim dictate vel inuēte orones vl' bn̄dictiōes: q̄ꝝ vita ꝛ ꝯuersatio nō sat; exercitio bonoꝝ opm̄ extitit ꝓbata. Quis ei tales impitos rusticos docuit qd̄ alij nesciūt viri docti ꝛ deuoti. Vn̄ taliū bn̄dictiōes exorcismi vel rit⁹ p̄sumi debēt: vl' diabolice traditiōes: vel curiose hoim adinuentiōes: q̄b occulte se imiscet demonis astuta malignitas: vt hoies putēt suis ꝓprijs adinuētionib inesse aliq̄d ꝟtutis: vel nimis estimātes se ꝑ sua opa causare tales effect⁹: ad q̄s tn̄ nihil ꝯferūt eorū opatōes: ʒ demō callide se imiscēs: solus ꝑ seipm̄ imediate opat tales effectus: si scʒ ex solo motu locali dependeāt: aut mediantib causis naturalib: occulte adhibitis: q̄ꝝ ꝟtutes ipe ꝙ optime nouit: si effect⁹ ꝓduci debeāt ꝑ alterationes phisicas. His ei modis scʒ diabolica traditōe: ꝛ hoim supstitiosa adinuētōe cui se diabolica imiscet calliditas: inuēta est ois ars nigromātica: ꝛ originē traxit ois idolatria. Huic ꝯsonat. s. Tho. ij. ij. q. xcvj. ar. iij. ad scd̄m sic dicēs. ꝙ a p̄ncipio in istis obseruatiōib aliq̄d veri hoies experti sunt: h̄ accidit casu. ʒ postmodū cū hoies incepꝑūt suū aim̄ hmōi obseruatiōib implicare: mlta ſm hmōi obseruatiōes euenīūt: ꝑ deceptionē demonū: vt in his obseruatiōib homines implicati: curiosiores fiāt: ꝛ se inserāt magis mltiplicib laqueis pniciosi erroris. vt dr btūs Aug⁹. ij. li. de doct. chr̄iana. Idē. q. xcv. ar. iij. Ois diuinatio vtit ad p̄cognitionē futuri euētus aliq̄ demonū ꝯsilio vel auxilio. qd̄ q̄dem vel exp̄sse imploratr: vel p̄ter intentionē se occulte demō ingerit ad p̄nūciandū futura q̄dam: q̄ hoib sunt ignota. ei aūt cognita: ꝑ modos de q̄b in primo dictū est ¶ Ex ꝟbis sci Tho. iā inductis rōnabilr tale infero correlariū. Vtrūcunq; practice maleficaꝝ q̄b lac furant vaccaꝝ. ꝛ alia ꝑpetrāt mala: vane sint ridiculose ꝛ digne oi irrisione. tn̄ tuti⁹ ꝛ cauti⁹ oino est: eas neq; seriose neq; iocose neq; dirisorie: corā pplo recitare. Probat. q2 facile hoies fragiles vl' leuitate sua vl' curiositate tētari possent ad practicādū opa talia ridiculosa. causa expimentandi effectū eoꝝ. ꝛ tn̄ diabolica astutia facile ingereret se opib illis: ꝓducēdo effect⁹ q̄s ipi volūt expiri. ꝛ alliciēdo illaq̄are hoies simplices ad cōicationē vl' societatē qualēcunq; secū ꝯhendā in eoꝝ eternā ꝑditiōem.

¶ Reprehensio eoꝝ qui recipiunt maledictos maleficos ad domos suas vt ab eis recipiant curas ꝛ remedia contra morbos et alias vexationes. ¶ Caplm̄ Undecimum.

SEd contra oīa p̄dicta replicant q̄dam valde rude ꝛ inerudite loquētes: in hunc modū. Aliq̄ sunt viri: q̄ se fatent cū demone colloquiū habere: ꝛ ex reuelatiōe ei⁹ multas ꝟitates cognoscere: ꝛ sunt viri iusti: bone ꝯuersatiōis. bone fame. neminē ledūt: ʒ plurimos adiuuerūt. Cur ḡ a talib hoib: nō liceret querere remidia ꝯtra vexatōes ꝑ maleficia imissas. Sed q̄rendū est ab istis sic stolide replicantib

qua temeritate ore suo sacrilego: audeāt tales noiare viros iustos: aut hoīes honeste ꝯuersatiōis: quoꝝ conuersationē sciunt: in occultis: esse secretam ⁊ familiarē cū inimico crucis christi diabolo: q̄ vtiq̧ eis veritatē nec falsitatem responderet. nisi secum pactū aliqͦd vl' fedus amicicie aut beniuolētie initū esset. ¶ Et ne responsionē istā ꝯtēnant rebelles ⁊ increduli sapiētes in oculis suis: supbia eos excecante: adduco Aplm eis resistentem in faciē. ij. Coꝛ. vj. ⁊ dicentem. Nolite iugū ducere. i. cōiunctionē habere cū infideli. Que ꝑticipatio christi cū iniq̄tate aut que societas luci ad tenebras. Que ꝯuētio christi ad belial. aut que ꝑs fideli cū infideli. Quis aūt cōsensus templi dei cū idolis. vos em̄ estis templū dei. Ecce ꝙ apl's hic habet ꝓ ridiculo maximo: ꝙ aliquis censeatur vir bonus q̄ conuentionē quācunq̧ habet cū diabolo: aut ꝙ liceat vnionem cōmertij habere cū his: q̄ vniti sunt cū demonibꝫ: vtendo trufis eorum. sicut nāq̧ inter christum q̄ tanq̧ caput constituit ciuitatem Hierusalē ⁊ belial qui tanq̧ caput constituit ciuitatem Babylonis: nulla ꝓm Apostolum est cōuentio. ita ⁊ inter membra eorum: tanq̧ fidelis ad infidelem ꝓm Apostolum ōis cōicatio opationū est respuenda ¶ Respōdeo ergo p̄fatis replicantibꝫ ꝙ non est discipulus sup mgr̄m Luc. vj. Jam sic est ꝙ freq̄nter legit᷑ de demonibus aliquibꝫ: ꝙ multo tp̄e cōuersati sunt cū hoībꝫ quibꝫ (vt eis apparuit) nihil mali fecerūt. immo plurima eis bona ⁊ subsidia cōtulerunt. Et tn̄ certū est. ꝙ ꝑ blandimēta tpaliū subsidioꝝ ⁊ freq̄ntem familiaritatem: impedire intēdebant: multa bona spūalia: ⁊ inducere hoīes saltem ad occulta pc̄tā. Et ꝓpter hoc nemo vnq̧ dubitauit: quin talis ꝯuersatio vel familiaritas fuerit hominibus mortale pctm̄. Ita dico ꝙ de istis pestiferis hoībus de quibꝫ assumūt sic replicantes: nihil aliud p̄sumendū est q̧ ꝙ suum sequant᷑ magistrū sc; diabolum. Exterius em̄ p̄ferūt spēm charitatis ⁊ iusticie erga ꝓximos: ⁊ sic veniūt in vestimētis ouium: ꝫ intrinsecus sunt lupi rapaces. Et de istis maxime intelligendū venit illud saluatoris Matth. vij. Attendite a falsis ꝓphetis. Tales nanq̧ hoīes. vtilitatē hoīm ꝓtendētes exterius: mēte ꝓo interius deo inimici et diabolo suo mgr̄o occulte confederati: seducere q̄runt aīas eoꝝ: quibꝫ sunt adiuuamēto: ⁊ eas acquiescere nitunt᷑ suo mgr̄o diabolo: ⁊ honorem deo debitum: ei subtrahunt: ⁊ illū impendunt sathane. Deus nanq̧ liberalissimus est et summe misericors. ⁊ ideo querit ⁊ desiderat nōnunq̧ rogari vt occasionem habeat parcendi: ⁊ diuitias mīsc̄die sue hoībus impartiendi. vn̄ Ezech. xxij. scribit᷑. Quesiui de eis virum qui interponeret sepem: ⁊ staret oppositus ꝯtra me: ꝓ terra: ne dissiparem eam: ⁊ non inueni. Hoc aūt ad nostrā vtilitatē fit: quemadmodū supra declaratū est vt sc; fiduciam accipiamus recurrendi ad dn̄m: ⁊ vt ip̄m recognoscamus bonoꝝ oīm nostroꝝ autorem. Quid ergo isti maledicti falsi ꝓphete aliud faciunt: q̧ ꝙ ꝑ fucata eoꝝ bn̄ficia assuefaciant homines de deo paꝝ confidere ⁊ honorem ex nostris dep̄cationibꝫ deo debitum magistro suo diabolo impendere ⁊ ꝑ ꝯn̄s a deo apostatare.

¶ Ex p̄ehabitis omnibꝫ gloriosissime p̄nceps epilogando finaliter intētionis nostre ꝓpositum concludamus: ꝙ confugientes ad auxilia maleficoꝝ ꝓ redemptione vexationum suaꝝ nihil aliud agunt: q̧ ꝙ diuinū timorē postponunt: ⁊ liberationem (si eam a deo nō statim ad votum obtineāt) contēti sunt a dei inimico ⁊ ꝓprio hoste ꝑniciosissimo. sc; a demone: illā recipe: ꝓtendentes in corde: perinde sibi esse si liberent᷑ a vexatione: a quocunq̧ id fiat ⁊ qualiter

cunctꝫ. Unde patet ꝙ tales nõ habent fidem firmã. necꝫ gloriã dant deo: nec honorẽ maiestati. sed de ipsis verificat illud Deutronõ. xxxij. Deũ qui te genuit dereliquisti: ⁊ oblitus es dñi creatoris tui. Quare manifestũ est ꝙ ꝯtra diui/nam legem ⁊ ecclẽiasticam grauiter offendunt: imo ⁊ ꝯtra legem nature qua sibijpsis debitores sunt: grauissime excedũt: inq̃ntum fallacissimo hosti se ꝯmittunt: q̃ si salutem cperet in paruo: hoc ideo facit: vt noceat in maximo: si veri/tatem aliquã denũciat: nullã tñ dicit: nisi vel a diuina ꝟtute cõpulsus. vel vt in aliquo magis ꝑnicioso suo mẽdacio a miseris hoibus ei credat facilius. Et ꝙ christus ⁊ apl'i sui demonẽ etiã vera imo ⁊ salutifera ꝓnunciantẽ loqui non ꝑmiserunt. vt in pluribꝫ passibus noui testamẽti patet. ¶ Et quidẽ (vt ad ho/minẽ loquamur) valde est numerandũ. qua temeritate quorundã ꝑsumptuosa loquacitas. sibi effingere vel ꝑsuadere potest. ꝙ licitũ sit salutem tꝑalem a demone inimico sui creatoris req̃rere. necꝫ hoc esse turpe vel vituperandũ. cũ tñ ipsi grauiter conciuẽ illum arguerent ⁊ ꝯdẽnarent. imo conculcandũ exter/minandũqꝫ clamarent. q̃ vtilitatem vl' ꝓmotionẽ honoris. quã ab eoꝝ ꝓncipe vl' a sue reipublice optimatibꝫ merito req̃rendã iudicarent: ille ad talem ꝓmotionem obtinendã dimisso ꝓncipe. postpositis quoqꝫ optimatibꝫ: ad irreconciliabilẽ sue reipublice hostẽ se cõuerteret. Quo ergo ipsi ꝯcipere possunt: ꝙ deus noster iustissimus nõ offendat ab illis. q̃ tanqꝫ infideles filij: diabolũ eius inimicũ prehonorãt in terris: ab eo petẽtes tꝑalia bñficia. ⁊ tñ gl'iam eterne beatitudinis recipe volũt a chr̃o deo quẽ tñ in hoc inhonorãt ⁊ offendũt in terris

¶ ☞ Et vt paucis oia pregnãtiꝰ ꝯcludã. Que horribilior execrabiliorqꝫ p̃t esse hũana cecitas. q̃ꝫ qñ oẽs peritissimi medici desperãt de remedio. ⁊ hõ infirmus omi naturali ⁊ hũano destitutus auxilio. maxie deberet esse de salute aie sollicitꝰ. ⁊ totis viribꝫ ꝯuertere se ad deũ. de pctis ꝓus ꝯmissis penitere. ⁊ ab omi cõione sathane se elõgare. Ecõtra miser hõ in tãto ꝑiculo discriminis ꝯstitutꝰ. terga ꝟtit redẽptori suo. ꝯfugitqꝫ ad hereditariũ hũani gñis inimicũ diabolum. dubiã tꝑalẽ corpis salutẽ q̃rens ex cõione sathane. Uñ tales. veteribꝫ pctis q̃ abstergere tũc deberẽt. finale pctm̃ mortale supaddũt. In quo etiam plerũqꝫ (teste experientia) tales subito decedunt. ⁊ vitam temperalẽ amittũt ⁊ in ꝑpetua tormenta ⁊ corporis ⁊ anime se proijciunt.

¶ Hec gratiosissime princeps: prout emergentiũ ꝑiculoꝝ necessitas exigebat tumultuario calamo raptim cõpilaui: submittens ea correctioni gratie vestre: et aliorum quorũcunqꝫ melius sentientium: ad laudem ⁊ gloriam saluatoris nostri ⁊ virginis Marie genitricis eius: qui est deus gloriosus regnans in secula benedictus. A M E N.

¶ ☞ Consummatum est presens opusculum apud fratres Predicatores ꝑ Regentẽ tũc Studij qui supra in Sancta ciuitate Coloniẽsi sub anno salutis Millesimo Quingentesimodecimo circa dominicam primam Quadragesime. Impressum Colonie per Martinum de werdena.

2 — Mag[illegible]son, in D[illegible]